नं. ५११४

शतपथ ब्राह्मणम्

१३शमं काण्डं आत्मा मात्रम्.

× × ×

पत्र. सं. ८ —— सं. ×

संहिता ब्राह्मणम्

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

5114
F. – 8

[illegible]

[illegible]

𑇕𑇑𑇑𑇔

𑆥० 𑇒

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अश्वमेधकांड २३

॥ याज्ञिक सर्वात्माकस्य पुस्तकम् ॥

॥ याज्ञिक सर्वात्मा सुत याज्ञिकु देवकल्ल ॥ ४९

॥ विभागे अश्वमेधकांडसे पूर्णपत्र ८१ ॥

॥ पठनार्थे करुणाकल्ल ॥ ९३

दुर्ल्लभ मस्लस्यार्थे गृहीत ॥ १ ॥ ॥

करुणा मस्लेन अश्वमेध नाम कांड ॥

पाठकवैद्यनाथस्येदं पुस्तकम्

अश्वमेध
त्रयोदशकांड २३

जीवन मा चार्य मावाधिद्रुपदात्मजा
दुर्ल्लभ मस्लेन मारथे श्लोक: १९ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अश्वमेध

॥ ॥ ॐ नमो विघ्नराजाय॥ ॐ॥ ब्रह्मौदनं पचति॥ रेत एव तद्धत्ते
यदाज्यमुच्छिष्यते तेन रशनामभ्यनक्ति तेजो वा आज्यं प्राजाप
त्योऽश्वः प्रजापतिमेव तेजसा समर्द्धयत्यपूतो वा एषोऽमेध्यो य
दश्वः॥ दर्भमयी रशना भवति॥ पवित्रं वै दर्भाः पुनात्येवै
नं पूतमेवैनं मेध्यमालभते॥ अश्वस्यैव वा आलब्धस्य।
रेत उदक्रामत्तत्सुवर्णꣳ हिरण्यमभवद्यत्सुवर्णꣳ हिर
ण्यं ददाति रेतसैवैनꣳ समर्द्धयति॥ प्रजापतिरश्वमसृजत॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

का॰ ८   ति॰ गौ   महाद्युव॰ रन्वेछ सं

तस्य महिमापाक्रामत्स महार्त्विजः प्राविशत्तं महर्त्विजोऽन्वविन्दं
स्तेन महर्त्विजा भासोदनं प्रा[illegible] श्नन्ति महिमानमेव तदाध्य
स्य यजमानोऽवरुन्धे भासोदनस्सुवर्ण हिरण्यं ददाति रेता
वा उदानो रेतो हिरण्यं रेत एवास्मिंस्तद्धाता दधाति शत
मानं भवति शतायुर्वै पुरुषः शतेन्द्रिय आयुरेवेन्द्रियं वीर्यं
स्मिन्धत्ते ऽप्युपयोरष्पाव सतीवं स सर्वस्यमायाद्भुस्त्ताति ता वि
षः समाहृता भवन्ति दिक्षु वा ऽच्छ ऋच्छमन्नमाप्यो ऽपि नु वा स्य ता
मा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

अथा सम्वत्संधेयाः ॥ ७ ॥ अथ कालमाह ॥ ॥ श्रीप छद्मभवा ॥ एतच्चद्वेस्य ॥ पूर्वदयजुषे
ण क्रियते उमामग न्को नवेशानामत स्य चैश्यानियमेनाम्रादत्ते वङ्ग
ष्ठान्त्य वहस्य स्तमत्रो द्वादशार - निर्नवति द्वाशमासाः संवत्सरः
संवत्सरामवचत्कमाश्चाति ॥ तदाहुः ॥ द्वादशारन्नेरशानाकाश्चीः
त्रयोदशारश्चैः रितिवचनोवा ॥ एषु सेष्टू नोयत्संवत्सरं स्तु स्य त्रयो
दशो मासो विष्टपमस्य च तेन प्रवर्तानां यद्‍श्चामात्येषु यावा स्त्रव स्य
स्य विष्टपामवामतस्य विष्टपं त्रयोदशमरत्नि ॥ र त्रिंशानाया प्रमाद

४३ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ष्ट्यां जघनपूर्वेनस्य विष्टपं संस्क्रियन्ते ताः हन्तआ॥२॥ अथ निखी
त्यसीति तस्मादश्वमेधयाजी सर्वा दिशोऽभिजयति भुवनमसीति
भुवने तज्जयति यन्तासि धर्तेति यन्तारमेवैनं धर्तारं करोति स च
मग्निं वैश्वानरमिच्छग्निमेवैनं वैश्वानरं गमयति स प्रथमः सङ्गच्छति
यज्ञायैवैनं पशुभिः प्रपयति स्वाहाकृत इति वषट्कार एवास्यैष स्व
गाद्देवेभ्य इति देवानेवैनं स्वगाकरोति प्रजापतये इति प्राजा
पत्या स्वा स्वायैवैनं देवतायाः समर्द्धयति॥३॥ द्विषाणि वा एषः। त्या
तीश्व

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

।यत्नै मा चौ त्यो ब्रह्मणो देवेभ्यो प्रतिश्रुत्यां श्वं बध्नाति ब्रह्म स्वस्त्य
यं तस्मादिदं देवेभ्यः प्रजापतये तेन राध्या समिति ब्रह्मणामामंत्रयते
ब्रह्मणा श्रवेणं प्रतिश्रो वा बध्नाति मा त्तिमा छेतितं बध्न नादेवेभ्यः प्र
जापतये तेन राध्नुहीति ब्रह्मणा त्रासोति स्वायं वेनादेवताया समर्द्धि
यश्चिपश्वो स य[illegible] सावव व्हं धुः ।।४।। तश्रो ह्वति ।। प्रजापतय चा
तुरं त्रा स्नामीति प्रजापतिर्ह्वि दवानां वीर्यवत्तमो वीर्यमेवास्मिन्द
धाति तस्मादश्वः पशूनां वीर्यवत्तमः ।।५।। इंद्राग्निभ्यां चातुरं त्रोस्नामीति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ईं॥ अग्निर्वै देवानामोजस्वितमः ओज एवास्मिन्दधाति तस्मादश्वः
पशूनामोजस्वितमः ॥६॥ वायवे त्वा जुष्टं प्रोक्षामीति । वायुर्वै देवाना
माशिष्ठो जवमेवास्मिन्दधाति तस्मादश्वः पशूनामाशिष्ठः ॥७॥ ७
विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टं प्रोक्षामीति ॥ विश्वे वै देवा देवानां य
शस्वितमाः यश एवास्मिन्दधाति तस्मादश्वः पशूनां यशस्वितमः
सर्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टं प्रोक्षामीति ॥८॥ तदाहुः ॥ यैस्याजाप चो
सौ स्मौ पवस्याप्यन्याभ्यो देवताभ्यः प्रोक्षतीति पृथिवी वै देवा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्वर्गीय

शिरहः स्वर्गो लोकाय रात्रे एव तन्म्रीण्याति ।।ह।। तदाहुः । यद्दु चे दिवा वा नक्तं वा
गृह्णुयादहन्तावाय मोह्वे बहुष्ये स्वाहन्नुद्दिते व्या दिस्वुद्गह्णाति स्वाहेन्तु
दितात्रात्रे व्यार एव्या तिम्माह्वयं ।।ब्रा।। सप्तं ।।२।। ह्न्गाञ्जा वा र बृषयशस्तामो
यद्व्य मेधः । यजमानो वाव्य स्थाम स्वैं यजमानाय यत्तो यदाश्व ए म्हुन्नि
पुनचित्त यत्तु एव तप हतमारच्च ता ।।३।। श्चुं स्वंचरूपरं त्व मग ग्मिलिता न्मम यामे
यूप स्थानचत्तालना धुखम्मु वा ल्प तनलछं रपतित स्मा द्वा द्वेः स्तनाम्ब एवं
चापं न्नावुर्वे ।।४।। हं ह्ल यो व मा न्न यछ स्मात् पुरस्ता ता ।। सर्वो ग्निमेव

मुर   ५८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्मा९ स्वाहा शतायस्वाहा वेकशतायस्वाहेत्यनुष्टुभं जुहोत्यनुष्टुभमेवेना
स्त्रस्त्रीणामात्मकेवलजुहोत्यैकश्रद्धि स्वर्गोलोकं एकाधेवेनउं स्वर्गलोका
कंगमयतिपरावीञ्जुहोतिपराङिवैवस्वर्गोलोकः स्वर्गस्यलोक
११५१ स्याभिजित्यै ॥१५॥ ऋवीणाञ्चारण्येषुपराञ्च्यदधार्यैः प्रत्यावीराञ्जुहो
तिनिवकशतमात्मपतिस्थदेवश्चातमनीयायदायुषायजमानं च्यवदयादेव
शतंजुहोतिशतायुर्वैपुरुषः श्चात्मेकशतेश्चायुष्मवात्मन्प्रतितिष्ठ
तिष्ठुष्टोस्वाह ॥ स्वर्गाय स्वाहेत्यनुत्तमं श्चाहुतीञ्जुहोति स्तोत्रि वैवस्व

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

॥ येगवाइस्पतिरिन्द्रमग्नमदेवास्तदनेमहि कायापावहरतिव्वऔ
त्मेवाग्नांदीऊरूतरतदन्नमृत्तदवारतदन्नमद्विग्जापतइत्तिव्वज्ञामे
वोत्राघनेस्समह्वयति॥२॥ अपवारतस्मोत्॥ तेजाब्रह्मवर्चसं॥
मतिष्ठाश्यमित्यनबजत्ताहुत्तावब्रसाव ब्रह्मप्पंवदतत्याग्रयो
त्विहोताबाहृस्पत्यो ब्रह्मा ब्रह्महस्पतिस्तेजश्चैवास्मिन्ब्रह्मवर्च
संचसम्यीचीयात्तास्रूपमत्तिलोवदत्ताध्यजमानाविरूपोयजमानमेव
नत्तेजसा च ब्रह्मवर्चसेन चावान्यत:परिधत्त:॥१९॥ कःस्विदकाकी च

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२तीति। असौ वा आदित्य एकाकी चरत्येष ब्रह्मवर्चसं ब्रह्मवर्चसमे
वास्मिंस्तद्दधाति ॥ १० ॥ कः स्विज्जायते पुनरिति ॥ चन्द्रमा वै जायते पुनरा
युरेवास्मिंस्तद्दधाति ॥ ११ ॥ किं स्विद्धिमस्य भेषजमिति। अग्निर्वै हिमस्य भे
षजं तेज एवास्मिंस्तद्दधाति ॥ १२ ॥ किं स्विदावपनं महदिति। अयं वै लोक आवप
नं महदस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति ॥ १३ ॥ का स्विदासीत्पूर्वचित्तिरि
त्यौर्वै वृष्टिः पूर्वचित्तिर्दिवमेव वृष्टिमवरुन्धे ॥ १४ ॥ किं स्विदासीद्बृह
द्वय इति। अश्वो वै बृहद्वय आयुरेवावरुन्धे ॥ १५ ॥ का स्विदासीत्पिलि

॥ शा ॥ रातं ६५० ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पर्युत्ता दर्शनीयतो मोचनवति ॥ ८ ॥ सऽशितो रश्मिना हय इति । रश्मिनैवा
श्वऽं संपादयति । तस्माद् अश्वा रश्मिना वृतिहिता नूल्यिष्ठऽरा वा ॥ ९ ॥ सऽ
शिता चस्वपञ्जा इति । चपञ्ज्या निर्वाच्यश्वः स्वायेविनं व्याच्या समर्हयति
अस्मा सोमपुरोगव इति । सोमपुरोगवमेवैनऽं स्वर्गं लोकं गमयति ॥ १० ॥
स्वयं वाजिस्तन्वं कल्पयस्वेति । स्वयऽं रूपं कस्य घया हृशोमिछसीत्यवैनं
तदाह । स्वयं यजस्वेति । स्वाराज्यमेवास्मिन्दधाति । स्वयं जुषस्वेति स्वयं लोके
ऽरोवयस्वयावन्तमिछसी त्यवैनं तदाह महिमा तत्ववेन नसंनशाइ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

२५॥४ जेर

त्यंज्यमेवमहिम्नासमर्द्धयति ॥ ३ ॥ ०न वा उ एतन्म्रियसे न रिष्यसीति त्वष्टास
यत्याहैवेनैतद्देवां ॥ ३ ॥ इदं विपश्चिन्निःस्थगन्निरितिदेवयानानेवैनं पथ्यादर्शी
यति यत्रासते सुकृतो यत्र ते ययुरिति सुकृतामेवैनं सलोकं करोतीति तत्र त्वा
देवः सविता दधात्विति सविता वेनं स्वर्गलोकं दधाति प्रजापतये चानुरे
धायामीत्युपा ८ ध्वपापगच्छतीति ॥ २ ॥ ऽग्निः पशुरासीत्तेनायजन्त स
एतं लोकमजयद्यस्मिन्नग्निः स ते लोको भविष्यति तं जेष्यसि पिबैता २
ता अप इति यावानग्नेर्विजयो यावांल्लोको यावदैश्वर्यं तावानस्य विजयः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्विलेति। श्रीर्द्विविलिप्पिला त्रिंथमें सावैन्देवा॥ का स्विदासीत्त्विरं गि
लेति॥ त्रहोरात्रेविवित्रं गिले त्र॥ त्र्याख तेति षति॥७॥ न्नास
तां॥ १५॥ त्रपमः त्रपाठकः समाप्तः॥ कांडो॥ १॥ ॐ॥ नियुत्केषुपश्रुषु॥
पोसती रथ्धुसंदात्व्रं प्रोत्तिष्ठत्र त्रा॥ र श्र यजमानेत्रा द्यपवि यजु॥ ३
हुत्वा ध्यमध्यिवें यजुः प्रतिपद्यते॥१॥ वायुष्ठा पवतेरव त्चिति। वायुर वि
नं पवत्स्यसितः शीवष्ठ्रागेरितिं न्निर्वा त्रसितत्यौवौग्निर विनं ष्ठ्रागेः
पवति।२॥ म्पग्रो यश्वमासेरि तिपित्रावेद वायदत्तेना यज नेतएतां श्वम

सा त्वो कुं स्तेनं वो रो हं स्तस्मा क्रुं वो न्प ग्रो अं रो हं स्ति । २ ॥ रो ल्मति र्हूं ह्वि
ति । रा ल्मत्लो ह्रू ह्विं दधाति तस्मा छ न्मति र्वृं न स्प ती मां वृ र्त्वि षं वृ द्ध ती ॥
एव स्प रा ष्पा ह्रू र्षिं ति । च्यु म्बे नेवर प६ संपादयति तस्मादाम्घ र्चा न्य कु
घा द्व ह्न ति । पा । पङ्क्तिः श्चतुर्निरदं गन्विति । तस्मादश्वपृ श्वि न्नि स्ति षे स्ति छ ।
पं श्रुक्तः सर्वैः पङ्क्तिः समम मायुतां ॥ ब्रह्मा न त्ल श्च तानौं चिति । वं डमा वे ब्रह्मा
न तां श्चं इमा स्वरा वें पं परिददाति । नमो ग्न य इ त्वं ग्न य एवं न तां म स्वरा ति ॥
स ६ शिता र क्षिम नो र प इ ति । र क्षिमा न वर प ६ संपादयति तस्माड्प ।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri